

HOGY VISSZAÁLLJON AZ EREDETI ÁLLAPOT

A Peszéri-erdő a Duna-Tisza köze fajokban leggazdagabb erdeje, kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület. A LIFE uniós pályázati forrásból és az Agrárminisztérium támogatásával indult OAKEYLIFE programmal hazánkban elsőként egy Natura 2000 besorolású terület egészen sikerülhet természetvédelmi és gazdasági szempontból egyaránt fenntartható pályára állítani az erdőgazdálkodási és erdőkezelési tevékenységeket.

A 2017-ben indult program arra vállalkozott, hogy egy erdőgazdaság (KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.), egy nemzeti park (Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság) és egy civil szervezet (Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület) 5 éves együttműködő munkája során a legjelentősebb helyi veszélyeztető tényezők felszámolásával növeli az őshonos kocsányos tölgyek, a kiemelt fontosságú közösségi élőhelytípusok, és a kedvezőtlen természetvédelmi helyzetű állat- és növényfajok számát.

Az inváziós fás szárú fajok vegyszeres visszaszorítására immár több éve a lehető leghatékonyabb és legszelektívebb megoldásokat, módszereket helyben igyekeznek kikísérletezni a résztvevők. Ezzel a közös munkával pedig azt szeretnék elérni, hogy visszaállhasson

a helyi természetes viszonyok lehető legősbibb állapota, és annak fenntartásához később is csak minimális emberi beavatkozásra legyen szükség.

Újabb fajok az értéktárban

A szakmai együttműködés eredményeképpen a Peszéri-erdőben feltűnt több, eddig nem látott faj, így a nagy hőscincér, a magyar futrinka, a bikapók és az apró vetővirág. Utóbbi növényfaj érdekessége, hogy gyakran a talajfelszín alatt virágozik, ezért gyakorlatilag észrevehetetlen. Terjesztésében a hangyáknak van nagy szerepe. Nevét onnan kapta, hogy virágai az őszi vetések idején nyílnak. A korábbi adatok szerint Kunpeszéren tudtak a létezéséről, azonban a Peszéri-erdőből nem volt ismert.

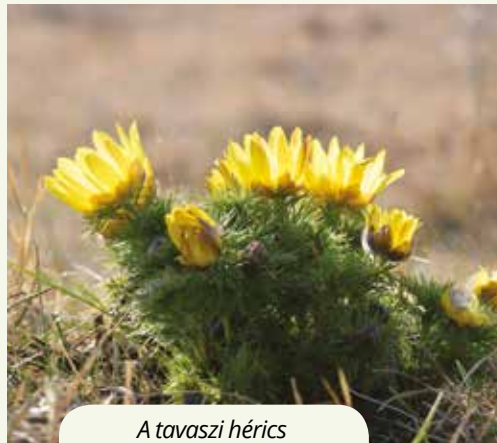
Az OAKEYLIFE program egyik kiemelt célja, hogy azokon a termőhelyeken, ahol őshonos fajokból természetes körülmények között nem alakulna ki zárt erdő, ott helyreállítsák a természetes állapotokat, például mikrotisztások létrehozásával. Az erdészeti és természetvédelmi szakemberek reményei szerint ezzel számos faj – így a vetővirág – számára kedvező feltételeket teremtenek. A vetővirág hosszú távú fennmaradását a Peszéri-erdőben csak a záródáshiányos részek (tisztások, nem zárt cserjések, felnyíló erdők) képesek biztosítani.

Természetes élőhelyek

A kiemelt természetmegőrzési területen négy bangófaj él: a pókbangó, a légybangó, a méhbangó és a szarvas-

Ismét feltűnt a vetővirág

A tavaszi hérics és a fekete kökörccsin is újra kedvező élőhelyre talál

Az őshonos kocsányos tölgyesek térrnyerése a cél

A program az ürgék védelmét is szolgálja

A Peszéri-erdő lepkevilága igen gazdag, a képen a díszes tarkalepke

bangó. Hazánkban minden orchidea természetvédelmi oltalom alatt áll. A pókbangó például fokozottan védett fajnak minősül, legnagyobb hazai állománya a Felső-Kiskunságban található. Az erdei rekonstrukciós program egyik akciója a Peszéri-erdő elcserjésedett tisztásainak helyreállítása, egyebek közt a pókbangó élőhelyeinek visszaállítását is szolgálja.

A Peszéri-erdő lepkefaunája páratlan értéket hordoz: számos fajnak – például díszes tarkalepke, tükrös busalepke, ibolya-gyöngyházlepke – a legnagyobb Duna-Tisza közti állománya itt található, de a régióban gyakori fajok is szép számban élnek az erdőben. Ezekkel a színes lepkefajokkal elsősorban nyár végén, ősszel, az erdei, illetve erdőszéli útvonalakon sétálva találkozhatunk. Az egyes fajok

egyedeinek az előfordulása (a populáció által ténylegesen használt területek, élőhelyfoltok elhelyezkedése) nem véletlenszerű. Mindegyik faj számára leginkább megfelelő élőhelyen gyakoribb.

Talán kevésbé ismert, hogy a hazánkban fokozottan védett ürge legnagyobb állománya a Felső-Kiskunságban található, ennek szegélypopulációja él a Peszéri-erdő területén. Az ürgek védelme elsősorban az élőhelyeik fenntartásával, a gyepek extenzív legeltetésével, a cserjésedés megakadályozásával történik.

Segítik a terjedésüket

A OAKEYLIFE projekt keretében helyreállított élőhelyek közül napjainkra már számos alkalmas lehetne egyes növényfajok megtelepedésére, de azok spontán megjelenésére a visszafogott terjedőképességük miatt kicsi az esély. Ezeket a termőhelyeket a program keretében talajtrépezéssel azonosították a szakemberek. Majd pedig in situ, azaz közvetlen he-

lyi magvetéssel, illetve a vadon élő állományokból gyűjtött magokból ex situ, azaz mesterségesen nevelt palánták kiültetésével új állományokat hoztak létre. Így járultak hozzá egyebek közt a fekete kökörccsin és a tavaszi hérics felső-kiskunsági állományainak megőrzéséhez, a pannon homoki gyepek kedvező természetvédelmi állapotának helyreállításához, illetve a biológiai sokféleség megőrzéséhez.

A Peszéri-erdőben zajló oktatási-szemléletformálási tevékenységek részeként létrehozott, kellemes sétával végigjárható 4 kilométeres, 4 táblából álló tanösvény is sok érdekességgel szolgál az idelátogató túrázóknak. Előzetes bejelentkezés (<http://oakeylife.hu/kapcsolat/>) után pedig a felújított Bemutatóháztól vezetett túrán az erdő egyik legidősebb, több mint 420 cm törzskörméretű tölgyét is megcsodálhatják az érdeklődők a Kunpeszér melletti Peszéri-erdőben.

Abonyi Anita,
dr. Andrési Dániel (KEFAG Zrt.)
dr. Vadász Csaba (KNPI)